# POLITISK KRONIK

## UDLANDET

### *April 1954*

1. – I Indokina overskrider Vietminhstyrkerne grænsen til Cambodia.

I den franske koloni Pondicherry udbryder der opstand til fordel for koloniens forening med Indien.

Den engelske udenrigsminister Eden erklærer i underhuset, at en bred almindelig sammenslutning, som foreslået i den russiske note af 31/3, ikke vil yde NATO's medlemsstater tilstrækkelig sikkerhed.

Den franske regering suspenderer Marskal Juin fra hans poster i hæren på grund af hans tale 27/3 (s. d.).

Den franske nationalforsamling vedtager forsvarsbevillingerne med 302 stemmer mod 232 (socialister, kommunister m. fl.). Som protest mod marskal Juins suspension stemmer gaullisterne ikke.

2. – Den svenske udenrigsminister Undén udtaler, at neutralitetspolitikken og opretholdelsen af et stærkt forsvar har vist sig at være de nødvendige forudsætninger for at holde landet udenfor krig og derfor ikke er partipolitiske stridsspørgsmål.

Den indiske premierminister Nehru kræver i en tale, at alle brintbombeeksperimenter indstilles, mens man afventer en international overenskomst om totalforbud mod masseødelæggelsesvåben.

Tyrkiet og Pakistan underskriver en militær bistandspagt.

4. – Den østtyske vicepremierminister Ulbricht erklærer i en tale, at Østtysklands regering vil blande sig i alt, hvad der sker på tysk område.

I Paris foregår voldsomme demonstrationer mod premierminister Laniel.

5. – Præsident Eisenhower erklærer, at U.S.A. ikke ønsker at begynde krig med brintbomben, men at ethvert angreb på U.S.A.s allierede vil blive mødt med hurtig gengældelse.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles erklærer, at det kommunistiske Kina ved sin fortsatte hjælp til Vietminhstyrkerne i Indokina kan fremkalde en situation, der kræver gengældelsesaktioner mod det kinesiske fastland.

I betragtning af brintbombens trusel mod civilisationen opfordrer det engelske underhus regeringen til at fremskynde en tremagtskonference om nedrustning.

Voldsomme kampe om den belejrede franske fæstning Dien Bien Phu i det nordlige Indokina.

6. – Finansminister Butler forelægger det engelske underhus regeringens budgetforslag for 1954–55. Indtægterne anslås til 4537 mill. pund (1953–54: 4368 mill.), udgifterne til 4523 mill. (4274 mill.), heraf 1640 mill. til forsvaret (mod 1365 mill.). Forslaget indeholder ingen større ændringer.

Den amerikanske regering anmoder kongressen om bevillinger på $ 3,5 mld. til det udenlandske hjælpeprogram for 1954–55

(mod $ 4,7 mld. i år). Hjælpen til Europa anslås til $ 948 mill., Indiens andel til $ 104 mill.

7. – Præsident Eisenhower erklærer, at tabet af Indokina vil få uoverskuelige følger for den frie verden.

Luxembourgs parlament ratificerer Europahær(E.D.C.)-traktaten med 46 stemmer mod 4 (kommunister).

8. – Vestmagternes højkommissærer i Tyskland erklærer, at de ikke kan anerkende den østtyske regerings suverænitet (se 25/3).

9. – Lederen af U.S.A.s Foreign Operations Administration, Stassen, udtaler, at de tre vestmagter er enedes om at øge øst–vesthandelen med ikke-strategiske varer for at ændre sovjetblokkens økonomi i fredelig retning. Den ny politik går ud på, at der ikke forestår en uundgåelig krig, men en kamp på langt sigt.

11. – Ved valget til det belgiske repræsentanternes hus bliver mandatfordelingen:

| | | |
|---|---|---|
| Kristelig-Sociale | 95 | (1950: 108) |
| Liberale | 25 | ( „ : 20) |
| Socialister | 86 | ( „ : 77) |
| Kommunister | 4 | ( „ : 7) |

12. – Det meddeles, at der er dannet et konsortium af engelske, amerikanske og andre oljeselskaber til udnyttelse af den persiske olje.

Det meddeles, at Japan har anmodet U.S.A. om at begrænse atom- og brintbombeforsøgene i Stillehavet.

Den sydafrikanske premierminister Malan kræver forhandlingerne om Bechuanalands og to andre britiske protektorater indlemmelse i den sydafrikanske union genoptaget.

13. – Den amerikanske atomfysiker dr. Ralph Oppenheimer er midlertidigt suspenderet som medlem af U.S.A.s rådgivende atomenergikommission, mens hans politiske fortid undersøges af sikkerhedsgrunde.

Efter forhandlinger i London erklærer U.S.A.s og Storbritanniens udenrigsministre Dulles og Eden, at de er rede til at drøfte oprettelsen af et kollektivt forsvar for Sydøstasien.

I Paris underskriver Storbritannien og de seks lande, der deltager i Europahæren (E.D.C.), en overenskomst om samarbejde mellem de britiske styrker på kontinentet og E.D.C.-styrkerne. I tilknytning hertil erklærer den britiske regering, at den ikke påtænker en tilbagetrækning, sålænge Vesteuropa er truet.

Det meddeles, at den russiske diplomat og sikkerhedsagent Petrov har fået politisk asyl i Australien.

14. – Fhv. minister Aneurin Bevan udtræder af det engelske arbejderpartis parlamentskomité som protest mod partiets beslutning om at støtte Vesttysklands oprustning, og fordi partiet ikke har afvist Edens godtagelse af det amerikanske forslag om en sydøstasiatisk pagt (se 13/4).

Efter forhandlinger i Paris erklærer U.S.A.s og Frankrigs udenrigsministre Dulles og Bidault, at de vil undersøge mulighederne for et kollektivt forsvar af Sydøstasien, der trues af den kommunistiske aggression.

16. – U.S.A.s vicepræsident Nixon udtaler, at U.S.A. i tilfælde af en fransk tilbagetrækning fra Indokina selv må afsende styrker dertil.

Præsident Eisenhower sender et budskab til Frankrigs, Italiens, Vesttysklands og Beneluxlandenes premierministre, hvori man bekræfter U.S.A.s loyalitet overfor NATO og opfordrer de seks lande til at ratificere Europahæren (E.D.C.). Ved E.D.C.s ikrafttræden vil U.S.A. forpligte sig til at opretholde de fornødne væbnede styrker i Europa for at sikre et nært samarbejde mellem E.D.C. og U.S.A.s og andre NATO-landes styrker og vil betragte ethvert skridt rettet mod E.D.C. som en trusel mod U.S.A. Det understreges, at E.D.C.s eksistens faktisk vil gøre U.S.A.s medlemsskab af NATO permanent.

18. – Oberst Nasser afløser atter præsident Naguib som Ægyptens premierminister og militærguvernør efter en omdannelse af kabinettet.

19. – FN's nedrustningskommission vedtager mod russisk modstand, at en underkomité bestående af repræsentanter for Storbritannien, Frankrig, Canada, U.S.A. og U.S.S.R. straks skal indlede uformelle drøftelser om nedrustningsspørgsmålet.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles udtaler, at han anser det for usandsynligt, at amerikanske styrker skulle blive sendt til Indokina.

20. – Den fhv. franske præsident Auriol tager til orde mod Europahærtraktaten (E.D.C.).

21. – Finansminister Zverev forelægger U.S.S.R.s budget for 1954. Indtægterne anslås til 572 mld. rubler (1953: 543 mld.), udgifterne til 563 mld. (mod 530 mld.), heraf til forsvaret 100 mld. (1953: 110 mld.). Zverev udtaler, at nedskæringen af militærudgifterne skyldtes regeringens ønske om at forbedre befolkningens levestandard.

22. – I Belgien danner socialisten A. van Acker en socialistisk-liberal koalitionsregering, hvori Pierre Henri Spaak bliver udenrigsminister.

Den gaullistiske parlamentsgruppe i Frankrig bekræfter sin modstand mod Europahær(E.D.C.)-traktaten og erklærer, at hverken den engelske garanti (se 13/4) eller præsident Eisenhowers erklæring (se 16/4) yder tilstrækkelig sikkerhed.

23. – Den russiske regering protesterer i en note mod den australske regerings beskyttelse af Petrov og mod kidnappingen af hans hustru (se 13/4). Det meddeles, at den russiske ambassadør i Canberra og hans stab vil blive tilbagekaldt.

Efter et møde i Paris udtrykker NATO's råd sin anerkendelse af Storbritanniens og U.S.A.s skridt til at søge tilknytning til Europahæren (E.D.C.). Rådet tilkendegiver også sin tilfredshed med, at ingen af medlemsstaterne har anerkendt Østtyskland og sin beundring for de franske styrkers kamp i Indokina.

24. – Indiens premierminister Nehru fremsætter et forslag til en ordning af Indokinaspørgsmålet, der bl. a. omfatter Frankrigs uforbeholdne anerkendelse af Indokinas uafhængighed og en aftale mellem Storbritannien, U.S.A., Kina og U.S.S.R. om ikke-indblanding.

25. – Det amerikanske dagblad „New York Times" hævder i en artikel, at Frankrig har anmodet om direkte amerikansk intervention i Indokina i form af flyvemaskiner.

Vietnams statschef Bao Dai erklærer i Paris, at hans regering ikke vil underskrive de traktater om Vietnams forhold til Frankrig, der er udarbejdet, da de ikke indeholder tilstrækkelig garanti for Vietnams uafhængighed og enhed.

Det meddeles, at Iraq vil modtage militærhjælp fra U.S.A.

26. – I overensstemmelse med Berlinkonferencens beslutning (se 18/2) åbnes i Genève en konference om Korea- og Indokinaspørgsmålene. U.S.S.R., Kina, Nord- og Sydkorea samt lande, der deltog i FN's aktion, deltager i forhandlingerne om Koreaspørgsmålet.

Europarådets almindelige udvalg godkender med 17 stemmer mod 1 (tysk socialdemokrat) Van Naters-rapportens forslag til en europæisk status for Saarområdet.

Den russiske ministerpræsident Malenkov erklærer, at U.S.S.R. lægger den største vægt på konsolideringen af sikkerheden i Europa, og at forslaget om U.S.S.R.s optagelse i NATO vil danne basis herfor, mens Europahæren kun vil gøre Frankrig til et forsvarsløst bytte for den tyske militarisme. U.S.S.R. vil nu kunne gengælde et atomangreb med samme våben, men vil fortsat virke for nedrustning. – Malenkov oplyser, at industriproduktionen siden 1951 er vokset med 45 %, reallønningerne med 30 %.

27. – Den øverste Sovjet genvælger marskal Voroshilov til præsident og Malenkov til ministerpræsident samt godkender den næsten uændrede ministerliste. – Der oprettes en ny komité for statens sikkerhed.

Israels premierminister Sharett kritiserer, at U.S.A. har givet Iraq militær hjælp, men har afslået Israels anmodning herom.

Premierminister Churchill oplyser i det engelske underhus, at den alvorlige situation i Indokina blev drøftet på NATO's rådsmøde (23/4), men at der ikke blev truffet nogen beslutning eller indgået militære forpligtelser.

På Genèvekonferencen foreslår den sydkoreanske udenrigsminister Pyun Yung Tai, at de kinesiske styrker trækkes bort fra Korea, og at der i Nordkorea vælges medlemmer til at supplere det sydkoreanske parlament. Nordkoreas udenrigsminister Nam Il foreslår, at alle fremmede tropper trækkes tilbage inden 6 måneder, og at landet derpå genforenes på basis af fri valg, der kontrolleres af en alkoreansk kommission, sammensat af repræsentanter for Nordkoreas og Sydkoreas parlamenter.

Ved valgene i Argentina vinder præsident Pérons tilhængere en overvældende sejr.

28. – Frankrig og Vietnam meddeler i en fælles erklæring, at de har besluttet at ordne deres indbyrdes forhold gennem to traktater, hvoraf den ene anerkender Vietnams fulde uafhængighed og suverænitet og den anden etablerer et fællesskab mellem de to stater indenfor den franske union.

Kina og Indien afslutter en traktat til fremme af handel og kulturelt samkvem mellem Indien og Tibet. De to lande lover at respektere hinandens territorium og suverænitet.

På Genèvekonferencen afviser U.S.A.s udenrigsminister Dulles de nordkoreanske forslag (se 27/4), der ikke militært stiller de to parter lige og desuden tager sigte på at undgå valg under FN's kontrol. Kinas udenrigsminister Chou En-lai støtter Nordkoreas forslag og angriber U.S.A.s politik i Asien.

Det erfares, at en række fremtrædende jøder i Rumænien siden efteråret 1953 er blevet idømt langvarige fængselsstraffe for zionistiske forbrydelser.

29. – På Genèvekonferencen påpeger den russiske udenrigsminister Molotov forskellen mellem Storbritannien og U.S.A.s politik i Østen og støtter Nordkoreas forslag (se 27/4). Australiens udenrigsminister Casey kritiserer disse og advarer mod en overilet tilbagetrækning af FN's styrker.

Det engelske underhus afviser med 219 stemmer (konservative) mod 63 (en del af arbejderpartiet) at gøre fremstillingen af en brintbombe afhængig af parlamentets samtykke.

Det erfares, at den græske regering i et memorandum har erklæret, at den ikke vil indbringe spørgsmålet om Cyperns stilling for FN, førend mulighederne for en venskabelig ordning med Storbritannien er udtømt, men at alle græske forsøg på at få åbnet forhandlinger hidtil er strandet på britisk modstand.

I Iraq danner Arshad al-Umari ny regering med den afgåede premierminister Fadhil al-Jamali som udenrigsminister.

30. – Den vesttyske forbundsdag vedtager med 275 stemmer mod 135 (socialdemokrater) en resolution, der støtter „europæisk integration" på basis af lige ret og pligt.

## *Maj 1954*

2. – Indiens, Pakistans, Burmas, Indonesiens og Ceylons premierministre afslutter en femdages konference i Colombo, hvor bl. a. Indokinaspørgsmålet er blevet drøftet.

Resultatet af valgene til den tyrkiske nationalforsamling bliver:

| | | |
|---|---|---|
| Folkepartiet ..... | 503 | (1950: 408) |
| Demokrater ..... | 31 | ( „ : 69) |
| Andre ..... | 7 | ( „ : 10) |

5. – I Finland danner Ralph Törngren en koalitionsregering med repræsentanter for det svenske Folkeparti, Agrarpartiet og Socialdemokratiet. Kekkonen bliver udenrigsminister.

I Paris afholdes et ministermøde om Den europæiske Betalingsunion (E.P.U.). Vesttyskland kræver stramning af kreditbetingelserne.

6. – Den europæiske økonomiske samarbejdsorganisations (O.E.E.C.s) ministerråd afslutter et todages møde efter at have nået enighed om forlængelse af Betalingsunionen (E.P.U.) for endnu et år til 30/6 1955. Der er truffet særlige ordninger for lande med store tilgodehavender (Vesttyskland) og med stor gæld. Rådet anbefaler, at Frankrig ændrer sit afgiftssystem og udvider liberaliseringen af sin udenrigshandel til 75 %.

7. – Efter otte ugers belejring falder den indesluttede franske fæstning i Indokina Dien Bien Phu for Vietminhstyrkernes angreb. Ca. 8000 mand tages til fange.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles udtaler, at den frie verden bør yde de antikommunistiske styrker i Indokina mere hjælp, men at der ikke for tiden er basis for en direkte indgriben af U.S.A.s væbnede styrker.

I Chicago dannes en tværpolitisk organisation under navnet „For America", der skal bekæmpe overdreven internationalisme og interventionisme.

I noter til U.S.S.R. afviser vestmagterne de russiske forslag af 31/3 (s. d.) som unyttige og farlige, og de henstiller til U.S.S.R. at give konkrete beviser på sine gode hensigter.

8. – Efter et møde i Wien udsender den socialistiske Internationale en resolution, der vender sig imod kommunistisk ekspansion og kolonipolitik i Asien.

På Genèvekonferencen begynder repræsentanter for Frankrig, Storbritannien, U.S.A., U.S.S.R., Kina, Vietnam, Laos, Cambodia og Vietminhregeringen forhandlinger om Indokinakrigen. Den franske udenrigsminister Bidault angriber den kommunistiske imperialisme i Asien og foreslår, at der afsluttes våbenhvile under kontrol og garanti af de lande, der deltager i konferencen og på basis af i) samling af de regulære styrker i nærmere fastlagte zoner, ii) afvæbning af alle irregulære styrker, iii) løsladelse af alle fanger, iv) tilbagetrækning af alle Vietminhstyrker fra Laos og Cambodia.

9. – Efter en revolte efterfølges T. R. Pereira af dr. Chaves som Paraguays præsident.

Efter forhandlinger mellem den engelske finansminister Butler og vesttyske regeringsmedlemmer erklæres det, at fri valutaombyttelighed ikke er et mål i sig selv og afhængig af større frihed i udenrigshandelen.

10. – På Genèvekonferencen angriber Vietminhs repræsentant Frankrig for aggression og U.S.A. for planer om at gøre Sydøstasien til en amerikansk koloni. Han foreslår en våbenhvile efterfulgt af tilbagetrækning af alle fremmede tropper, afholdelse af frie valg under kontrol af lokale udvalg og oprettelse af enhedsregeringer i de tre stater. Frankrig skal anerkende Vietminh og oprørsregeringerne i Laos og Cambodia, der til gengæld skal garantere Frankrigs økonomiske og kulturelle interesser og overveje en indtræden i den franske union. Den engelske udenrigsminister Eden og U.S.A.s viceudenrigsminister Bedell Smith støtter det franske forslag (se 8/5).

12. – Den norske regering protesterer overfor U.S.S.R. og U.S.A. mod uautoriserede overflyvninger af norsk område.

Formanden for Det europæiske Kul- og Stålfællesskabs øverste myndighed Monnet erklærer, at hindringerne for skabelsen af et fælles marked for kul og stål nu er overvundet.

På Genèvekonferencen kræver Vietnams repræsentant, at ordningen af Indokinaspørgsmålet baseres på anerkendelse af staten Vietnam som den eneste lovlige og på frie valg under international kontrol.

13. – Den franske nationalforsamling vedtager med 289 stemmer mod 287 rege-

ringsforslaget om udsættelse af Indokinadebatten.

Den engelske udenrigsminister Eden erklærer på Genèvekonferencen, at dannelsen af en alkoreansk regering først kan ske efter at der er afholdt frie valg med international kontrol under FN's auspicier.

Bank of England nedsætter sin rente fra 3½ til 3 %.

14. – Efter overenskomst med Vietminhs overkommando begynder franske fly evakueringen af sårede franske fanger fra Dien Bien Phu.

På Genèvekonferencen angriber den russiske udenrigsminister Molotov U.S.A. for intervention i Indokina og foreslår visse ændringer i Vietminhs forslag (se 10/5). Bidault (Frankrig) fremhæver Laos og Cambodias særlige stilling og kræver Vietminhstyrkerne trukket tilbage.

Den belgiske regering beslutter at nedsætte den militære tjenestetid fra 21 til 18 måneder.

15. – Den russiske højkommissær i Østrig Ilyichev anklager den østrigske regering for at støtte fjendtlig virksomhed mod de russiske myndigheder og for at tolerere fascistiske bevægelser med anschlussplaner. Forbundskansler Raab afviser beskyldningerne.

Den tidligere leder af det tjekkiske socialistparti B. Lausman, der 23/12 1953 forsvandt fra sit eksil i Østrig, dukker op i Prag og erklærer, at han har besluttet at vende tilbage til Tjekkoslovakiet for at udslette sin skyld og tjene Sovjets fredskampagne.

Indiens premierminister Nehru erklærer, at Indien vil modtage en evt. opfordring til at deltage i en ordning af Indokinaspørgsmålet.

17. – Vesttysklands Frie Demokratiske Parti (F.D.P.)s hovedbestyrelse vedtager at støtte dr. Pfleiderers plan om at sende en parlamentsdelegation til U.S.S.R. for at undersøge mulighederne for optagelse af diplomatisk forbindelse med U.S.S.R.

Premierminister Churchill erklærer i det engelske underhus, at der ikke kan træffes beslutning m. h. t. en sydøstasiatisk forsvarspagt førend resultatet af Genèvekonferencen er bekendt.

U.S.A.s højesteret afgiver enstemmigt en kendelse, der erklærer raceadskillelse i undervisningen forfatningsstridig.

19. – Der afsluttes en overenskomst om Pakistans modtagelse af militærhjælp fra U.S.A. Pakistan lover kun at anvende hjælpen i forsvarsøjemed og til at deltage i FN's kollektive forsvarsaktioner.

20. – Der afholdes valg i Irland. Mandatfordelingen bliver:

| | | |
|---|---|---|
| Fianna Fail | 65 | (1951: 72) |
| Fine Gael | 50 | ( „ : 45) |
| Bondepartiet | 5 | ( „ : 7) |
| Arbejderpartiet | 19 | ( „ : 15) |
| Andre | 8 | ( „ : 8) |

Der afholdes valg i Sydkorea. Præsident Rhees liberale parti besætter 109 af de 203 mandater, uafhængige kandidater 74 og den demokratisk-nationale oppositionsgruppe 15.

21. – Spanien erklærer i en note til Storbritannien, at den engelske regering mellem 1940 og 1942 tilbød at imødekomme Spaniens krav om tilbagegivelse af Gibraltar og om udvidelser i Nordafrika, dersom Spanien forblev neutralt. – Meddelelsen dementeres fra engelsk side.

22. – På Genèvekonferencen insisterer Kinas og Nordkoreas repræsentanter på de fremmede troppers tilbagetrækning, før der afholdes valg.

24. – På det ungarske (kommunistiske) arbejderpartis kongres i Budapest foreslår førstesekretæren, M. Rakosi, at den nye femårsplan først indledes i 1956, og at den tager sigte på en langsommere udvikling af industrien samt øget produktion af fødevarer og forbrugsvarer.

U.S.A.s udenrigsministerium meddeler, at U.S.A. sender våben til Nicaragua og Honduras, idet Guatemala har modtaget våben fra Østblokken.

26. – Vietminhstyrkerne har fremgang under deres offensiv i Thaideltaet.

29. – Der afholdes valg til det australske repræsentanternes hus. Mandatfordelingen bliver:

| | | |
|---|---|---|
| Arbejderpartiet | 57 | (1951: 53) |
| Bondepartiet | 47 | ( „ : 51) |
| Liberale | 17 | ( „ : 17) |

30. – To amerikanske senatorer, deriblandt formanden for bevillingsudvalget, udsender efter en Europarejse en rapport, der kritiserer NATO's opbygning som uhåndterlig og næsten katastrofalt uegnet til hurtig aktion.

Den franske minister for de associerede stater (Indokina) M. Jacquet træder tilbage på grund af uenighed med den øvrige regering.

Der afholdes valg i Luxembourg. Mandatfordelingen bliver:

| | | |
|---|---|---|
| Kristeligt-Sociale | 26 | (1951: 21) |
| Demokrater | 6 | ( „ : 8) |
| Socialister | 17 | ( „ : 19) |
| Kommunister | 3 | ( „ : 4) |

Pakistans centralregering afsætter regeringen i Østpakistan, hvis leder Fazlul Huq betegnes som forræder.

31. – Sir Donald MacGillivray efterfølger general Templer som britisk højkommissær i Malaya.

Den franske generalresident i Tunis, Voizard, erklærer, at han for enhver pris vil opretholde den offentlige orden, og at infanteriforstærkninger er på vej til Tunis.

## *Juni 1954*

2. – Den internationale arbejdsorganisation (I.L.O.) åbner sit 32. møde i Genève. Repræsentanter for U.S.S.R. deltager efter flere års fravær.

John Costello danner ny irsk regering af Fine Gael, Arbejderpartiet og Bondepartiet. L. Cosgrave bliver udenrigsminister, W. Norton vicepremierminister.

Det italienske monarkistparti spaltes.

3. – Militære repræsentanter for U.S.A., Storbritannien, Frankrig, Australien og New Zealand indleder i Washington drøftelser om sikkerhedsproblemer i Sydøstasien.

På den internationale arbejdsorganisations (I.L.O.s) møde i Genève kritiserer vestlige delegerede, at Jerntæppelandene deltager i mødet.

5. – Den russiske udenrigsminister Molotov foreslår på Genèvekonferencen, at der afholdes frie valg i Korea med hemmelig afstemning og med repræsentation for Nord- og Sydkorea i forhold til folketallet. Valgene skal forberedes af en alkoreansk kommission, men afstemningen kontrolleres af en international kommission. De fremmede tropper skal trækkes tilbage til nærmere afgrænsede områder. Bedell Smith (U.S.A.) erklærer, at enighed om Molotovs plan er til liden nytte, hvis der ikke er enighed i praksis.

Grækenland, Tyrkiet og Jugoslavien meddeler, at de næste år ønsker at omdanne Balkantraktaten til en militæralliance.

7. – U.S.A.s forsvarsminister Wilson udtaler, at kommunisme ikke kan elimineres ved krig.

Det meddeles, at der under undtagelsestilstanden foreløbig er blevet dræbt 5000 Mau Mau-terrorister i Kenya.

På det franske kommunistpartis kongres meddeles det, at partiets medlemstal er gået ned fra 908.000 i 1947 til 506.000 i 1954. Formanden Thorez opfordrer til fornyede anstrengelser for at danne en fællesfront med socialisterne.

8. – Den engelske premierminister Churchill understreger i en tale styrken og betydningen af de bånd, der binder det britiske commonwealth og U.S.A. sammen.

Den franske overkommando i Indokina meddeler, at de ved Dien Bien Phus fald frigjorde Vietminhstyrker nu øger presset mod de franske stillinger i den røde flods delta.

9. – Den franske nationalforsamlings udenrigsudvalg godkender med 24 stemmer mod 18 Jules Mochs rapport, der afviser ratifikation af Europahær-traktaten (E.D.C.). Gaullisterne stemmer for, MRP imod, mens de øvrige partier er delte.

Ved valgene i Iraq får Forfatningsunionspartiet 64, uafhængige kandidater 35 af ialt 135 mandater.

Kinas premier- og udenrigsminister Chou En-lai erklærer på Genèvekonferencen, at det vil være meget vanskeligt at opnå en ordning af Indokinaspørgsmålet, medmindre Vestmagterne accepterer de samme våbenstilstandsbetingelser som i Korea.

10. – U.S.A.s udenrigsminister Dulles erklærer, at mulighederne for europæisk enhed snart vil være forpassede, og at dette kan bevirke en gennemgribende ændring i U.S.A.s holdning til Europa.

På Genèvekonferencen beklager den engelske udenrigsminister Eden, at Kina har krævet, at en international kommission til overvågelse af våbenstilstanden i Indokina kun skal kunne træffe beslutninger enstemmigt.

Den franske udenrigsminister Bidault forsvarer i nationalforsamlingen sin politik på Genèvekonferencen, men erklærer, at han ikke kan love et heldigt udfald.

11. – På det tjekoslovakiske kommunistpartis kongres udtaler førstesekretæren Novothy, at den nye femårsplan vil blive indledt i 1956. Han lover stigning i levestandarden, men kræver større indsats af arbejderne.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles erklærer, at der ikke kan skabes fred i Indokina ved en eensidig amerikansk indgriben.

Den engelske udenrigsminister Eden erklærer på Genèvekonferencen, at FN's autoritet må opretholdes i Koreaspørgsmålet, og at Molotovs forslag (se 5/6) udskyder til senere afgørelse netop de punkter, der er uenighed om.

Efter opfordring fra de kommunistiske fagforeninger udbryder en række strejker i Italien.

12. – Den franske nationalforsamling nedstemmer med 306 stemmer (kommunister, socialister samt halvdelen af gaullisterne og de radikale) mod 293 regeringens krav om afvisning af tre resolutioner, der fordømmer regeringens politik i Indokina og angriber dens udenrigspolitik.

13. – Det meddeles, at to amerikanske spioner og „diversionister" er blevet idømt 25 års fængsel i U.S.S.R.

Det erfares, at den russiske ministerpræsident Malenkov har udtalt sig positivt om mulighederne for optagelse af normale forbindelser mellem Vesttyskland og U.S.S.R.

Den franske præsident modtager regeringen Laniels demission og tilkalder lederen af det radikale partis venstrefløj Pierre Mendés-France.

14. – FN's økonomisk-sociale råds økonomiske verdensrapport for 1953 offentliggøres. Det påpeges i rapporten, at produktion og forbrug har nået rekordhøjder, men at balancen mellem inflatoriske og deflatoriske tendenser er usikker, så fuld beskæftigelse ingenlunde er sikret.

Den nyudnævnte franske generalresident i Marokko, Lacoste, erklærer, at hans vigtigste opgave vil blive kampen mod terroristerne.

I det sydafrikanske parlament afgives der 128 af de nødvendige 137 stemmer for regeringsforslaget om at opføre vælgere af blandet race på en særlig liste og give dem særlig repræsentation.

15. – Den østtyske vicepremierminister Ulbricht erklærer, at Østtysklands nye kurs fra juni 1953 har haft til formål at lette genforeningsbestræbelserne.

De seksten ikke-kommunistiske stater, der deltager i Genèvekonferencens forhandlinger om Korea, udsender en fælles erklæring, hvori det udtales, at de har opstillet to principper: i) FN har ret til ved kollektive aktioner at imødegå aggression og til at tilvejebringe en fredelig løsning, ii) en genforening af Korea kan kun ske ved frie valg under FN's kontrol. Da de kommunistiske delegationer har afvist disse

principper, må fortsatte drøftelser af spørgsmålet foreløbig anses for nytteløse.

16. – På Genèvekonferencen afholdes et særligt møde om Laos og Cambodia. Kinas premierminister Chou En-lai udtaler, at situationen i Vietnam og i Cambodia ikke er den samme.

U.S.A.s udenrigsministerium udtaler i en erklæring, at U.S.A. og andre amerikanske stater med stor bekymring konstaterer, at den internationale kommunisme er trængt ind i Guatemala.

17. – Den tunesiske premierminister Mzali træder tilbage. Han erklærer, at voldsmetoder samt manglende forståelse af situationen hos begge parter har umuliggjort hans regerings liberale kurs.

U.S.A.s udenrigsministerium meddeler, at det har anmodet de vigtigste søfartsnationer om ret til at standse og undersøge deres skibe for at forhindre våbentransporter fra Østblokken til Guatemala.

18. – Den venstreradikale kandidat til ministerpræsidentposten Pierre Mendés-France erklærer i den franske nationalforsamling, at han på Genèvekonferencen inden 20/7 vil søge tilvejebragt en ordning af Indokinaproblemet og i modsat fald træde tilbage. Ligeledes vil han snarest opnå en fransk afgørelse m. h. t. Europahæren (E.D.C.), udarbejde et økonomisk genrejsningsprogram og ikke længere udskyde virkeliggørelsen af de løfter, Frankrig har givet befolkningerne i Tunis og Marokko. – Nationalforsamlingen vælger herefter Mendés-France til ministerpræsident med 419 (socialister, kommunister, radikale samt de fleste gaullister m. fl.) stemmer af ialt 627.

Det erfares, at der er udbrudt væbnet opstand flere steder i Guatemala og at oprørsstyrker er trængt ind i landet fra Honduras, støttet af guatemalanske flygtninge i Nicaragua.

Som svar på den amerikanske regerings forespørgsel (se 17/6) afviser den engelske regering at lade engelske skibe visitere, men erklærer sig villig til at søge at forhindre våbentransport til Guatemala på engelske skibe.

19. – Det meddeles officielt, at Kina pr. 30/6 1953 havde 602 mill. indbyggere (incl. Formosa og kinesere i udlandet).

Mendés-France danner ny fransk regering med sig selv som udenrigsminister. Repræsentanter for de radikale, de moderates og gaullisternes venstre fløje deltager. General Koenig bliver forsvarsminister, E. Faure finansminister og Mitterand indenrigsminister.

På Genèvekonferencen afholdes et lukket møde om Cambodia og Laos. Der nås enighed om, at repræsentanter for de to hære skal mødes for at drøfte standsning af fjendtlighederne i de to lande.

Guatemalas udenrigsminister Toriello anmoder telegrafisk om et møde i FN's sikkerhedsråd til behandling af „Honduras og Nicaraguas åbne aggression mod Guatemala". Han anklager U.S.A. for ved boycott at have forhindret Guatemala i at samle den tilstrækkelige våbenmagt til at kunne tilbagevise angrebet.

U.S.A.s udenrigsministerium udtaler i en erklæring, at der ikke er bevis for, at Guatemala er genstand for aggression, men at der derimod er udbrudt oprør i landet.

20. – FN's sikkerhedsråd mødes for at diskutere Guatemalas klage (se 19/6). Brasiliens og Colombias forslag, der henviser sagen til organisationen af amerikanske stater, samt en fransk tilføjelse hertil, der opfordrer til standsning af blodsudgydelserne og anmoder FN's medlemsstater om ikke at yde hjælp til nogen af parterne, vedtages med 10 stemmer, men standses af Sovjets veto.

21. – Guatemalas præsident Arbenz erklærer landet i undtagelsestilstand og indleder mobilisering af arbejderne. Oprørsstyrkerne bombarderer flere byer.

23. – Den engelske udenrigsminister Eden udtaler i underhuset, at en forsvarspagt for

Sydøstasien er ønskelig, men at man ved at undlade forhastede skridt måske kan kombinere den med et østligt „Locarno"-system af gensidige garantier med Østmagterne.

Chiles deputeretkammer vedtager en resolution, der fordømmer aggressionen mod Guatemala.

Frankrigs og Kinas premierministre Mendés-France og Chou En-lai mødes i Bern. De erklærer begge, at der er gjort gode fremskridt under forhandlingerne.

Guatemalas delegerede ved FN anmoder sikkerhedsrådet om et nyt møde for at sikre standsning af al hjælp til aggressionen fra Honduras og Nicaragua, og bestrider organisationen af amerikanske staters kompetence i sagen.

24. – Den nye franske regering får et tillidsvotum i nationalforsamlingen på 433 stemmer mod 23.

FN's nedrustningskommission modtager en rapport fra underudvalget (bestående af de tre vestmagter, Canada og U.S.S.R.), som viser, at underudvalgets forhandlinger hidtil har været resultatløse.

25. – FN's sikkerhedsråd afviser med 5 stemmer mod 4 (U.S.S.R., New Zealand, Danmark og Libanon) at behandle den af Guatemala foreslåede dagsorden (se 23/6). Storbritannien og Frankrig stemmer ikke.

Den engelske premierminister Churchill og udenrigsminister Eden ankommer til Washington for at forhandle med præsident Eisenhower og udenrigsminister Dulles.

Den nye franske ministerpræsident Mendés-France afviser et forslag fra Beneluxlandene om straks at afholde et møde om Europahæren (E.D.C.). Regeringen må først afslutte sine drøftelser om sagen og opnå en ordning i Indokina.

Efter et møde i Kairo mellem præsident Eisenhowers udsending og repræsentanter for Jordan, Libanon, Syrien og Ægypten meddeles det, at der er nået enighed om udnyttelse af Jordanfloden til fordel for Israel og de arabiske stater.

27. – Guatemalas regering giver en „fact-finding"-kommission, udsendt af organisationen af amerikanske stater, adgang til at undersøge situationen i landet.

28. – Guatemalas radio meddeler, at præsident Arbenz er trådt tilbage, kommunistpartiet forbudt og regeringsmagten overgivet til en militærjunta bestående af obersterne Diaz, Monzon og Sanchez. Diaz har afvist et ultimatum fra oprørslederen oberst Armas om at rense regeringen for kommunister og indlede forhandlinger om standsning af kampen.

Efter en række drøftelser i Washington udsender U.S.A.s og Storbritanniens regeringschefer og udenrigsministre et kommuniqué, hvori de erklærer sig enige om, at Vesttyskland bør indtage sin plads i det vestlige samarbejde som en ligeberettiget partner, således at det kan yde sit bidrag til Vestens forsvar, men at Bonn- og Paristraktaterne udgør den bedste vej hertil. Situationen i Indokina er også blevet drøftet, og det er besluttet at fremskynde planer om et kollektivt forsvar.

Som svar på forespørgsler fra oppositionen nægter den engelske minister U. P. Selwyn Lloyd, at Guatemala har en absolut ret til at få sin sag behandlet i FN's sikkerhedsråd, men at sagen med rimelighed kan henvises til en kompetent, regional organisation.

Der afholdes landdagsvalg i Nordrhein-Westphalen. Mandatfordelingen bliver:

| | | |
|---|---|---|
| Frie Demokrater | 25 | (1950: 26) |
| Kristelige Demokrater | 90 | ( „ : 93) |
| Centrum | 9 | ( „ : 16) |
| Socialdemokrater | 76 | ( „ : 68) |
| Kommunister | 0 | ( „ : 12) |

29. – Efter et møde udtaler Kinas og Birmas premierministre Chou En-lai og U Nu, at revolution ikke kan eksporteres, og at lande med forskellige sociale systemer kan eksistere fredeligt side om side.

En ny militærjunta under ledelse af oberst Monzon overtager regeringsmagten i Guatemala. Monzon erklærer sig villig til at indlede våbenhvileforhandlinger og ta-

ger straks skridt til at internere kommunistlederne og opløse kongressen.

I Luxembourg danner J. Bech ny regering af kristelig-sociale og socialister med sig selv som udenrigsminister.

Præsident Eisenhower og den engelske premierminister Churchill udsender en seks-punkt erklæring om principperne for opretholdelse af freden, friheden og sikkerheden i verden.

30. – U.S.A.s, Australiens og New Zealands udenrigsministre mødes og udsender en erklæring, hvori de understreger nødvendigheden af, at der straks oprettes et kollektivt forsvar i Sydøstasien.

Den franske overkommando meddeler, at den har påbegyndt rømningen af hele den sydlige del af den røde flods delta i Indokina.

Lederen af loyalistregeringen i Guatemala oberst Monzon og oprørslederen oberst Armas indleder våbenhvileforhandlinger i San Salvador.

## DANMARK

### *April 1954*

1. – Ved 2. behandling af forslaget om ændring i lov vedrørende personlig skat til kommunen vedtager folketinget med 82 stemmer mod 47 (v. og k.f.) et ændringsforslag, hvorefter indtægter på indtil 1200 kr. i landkommunerne og 1500 kr. i købstæderne helt kan fritages for skat.

2. – I anledning af 5 års dagen for oprettelsen af den nordatlantiske pagt udtaler statsminister Hans Hedtoft, at angsten for pludselige overfald er blevet fjernet fra NATO-nationernes daglige liv.

Handelsminister Lis Groes og indenrigs- og boligminister Kjærbøl fremsætter forslag om at fordele overskudet fra krigsforsikringerne for løsøre og bygninger, 16.4 mill. kr., mellem erhvervenes hovedorganisationer m. v. til uddannelses- og forskningsformål.

I „Ingeniøren" offentliggøres et forslag om at bygge en tunnel, bestående af 20 m lange rør af jernbeton, under Store Bælt mellem Reersø og Staves Hoved nord for Kerteminde.

5. – Islands præsidentpar ankommer til København på officielt besøg.

Den parlamentariske kommission offentliggør sin afsluttende beretning, der omfatter en lang række dokumenter fra de tyske arkiver.

6. – R.B. meddeler fra Moskva, at der er truffet aftale om eksport af 160.000 tdr. Færøsild til en værdi af 20 mill. kr. til Sovjetunionen.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslagene om ændringer i de kommunale skattelove mod venstres og de konservatives stemmer og behandler derefter landbrugsministerens redegørelse af 31. marts om begrænsningen af skinkeeksporten af hensyn til baconaftalen med England. Landbrugsminister Smørum går mod tanken om at begrænse forbruget af flæsk på hjemmemarkedet, idet han hævder, at England har ret til 90 % af den mængde, hvormed det indenlandske forbrug nedskæres, medens Aksel Møller (k.f.) og Jørgen Jørgensen (Lejre) (r.v.) mener, at dette er en for rigoristisk fortolkning af Englandsaftalen.

Fhv. statsminister Knud Kristensen udtaler sig imod Vesttysklands genoprustning.

7. – Det meddeles, at Danmark har ratificeret overenskomsten af 1. juli 1953 om oprettelse af en europæisk organisation for atomkærneforskning.

På Industriforeningens generalforsamling advarer formanden, direktør H. Stevenius-Nielsen, mod investeringskontrol og billige statslån; industrien ønsker derimod, at

skatte- og prislove tager et investeringsfremmende sigte. Han udtaler endvidere, at en toldreform er en nødvendig betingelse for Danmarks deltagelse i videregående liberalisering for industrivarer.

8. – Forligsmanden meddeler, at mæglingsforslaget er blevet vedtaget af såvel arbejdere som arbejdsgivere, af arbejderne med 80.1 % ja-stemmer mod 19.9 % nej-stemmer, af arbejdsgiverne, der stemmer efter udbetalte lønninger, med 69.6 % ja-stemmer mod 30.4 % nej-stemmer.

Det meddeles, at Vandel og Tirstrup flyvepladser vil blive udbygget, således at de i påkommende tilfælde kan tage imod allierede flyverstyrker.

9. – En dansk-norsk handelsaftale for perioden 1. april 1954–31. marts 1955 omfatter dels de varer, som endnu er på bunden liste i de to lande, dels frilistevarer, hvoraf importlandet har ønsket at sikre tilførslerne. For de bundne varer betyder aftalen en forøgelse af såvel de danske som de norske eksportkontingenter.

Folketinget vedtager med 110 stemmer mod 5 (k.) en beslutning om Danmarks ratifikation af protokollen om oprettelse af en europæisk transportmiddelkonference, underskrevet i Bruxelles den 17. oktober 1953.

Folketinget vedtager at nedsætte et 17 mands udvalg til at overveje, om den parlamentariske kommissions beretninger giver grundlag for at rejse rigsretsanklage mod ministre eller andre særlig ansvarlige for deres forhold ved Danmarks besættelse den 9. april 1940 eller i besættelsestiden.

10. – I en dansk-italiensk vareudvekslingsaftale for tiden 15. april 1954–14. april 1955 er der for italienske varer, der er underkastet importkontrol her i landet, fastsat kontingenter til en værdi af ca. 26.5 mill. kr. Danmarks eksport til Italien i det kommende aftaleår anslås til 210 mill. kr. eller det samme som i 1953–54, medens Italiens eksport til Danmark, der i 1953–54 var ca. 116 mill. kr., ventes at stige noget.

17. – Den faste voldgiftsret erklærer i en foreløbig kendelse den færøske fiskerstrejke for ulovlig og bestemmer, at arbejdet straks skal genoptages.

22. – Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere, idet dog venstre og konservative afholder sig fra at stemme.

Til borgmester i stedet for Johs. Hansen (k.) vælger borgerrepræsentationen i København L. Estrup (k.f.) og i stedet for A. Sundbo (s.) Ingvard Dahl (s.). Til rådmænd nyvælges A. Bjørklund (s.), der afløser R. Lillie (r.v.), og i stedet for L. Estrup vælges Poul Claussen (k.f.).

23. – Dollarpræmieringen ændres, således at kun eksport til det egentlige dollarområde – U.S.A., Canada og nogle lande i Sydamerika – præmieres.

Priskontrolrådet ophæver bekendtgørelsen om salær af prisændringer ved tilbudsarbejder inden for byggehåndværksfagene.

24. – Udenrigsminister H. C. Hansen udtaler efter hjemkomsten fra NATO-mødet i Paris, at ingen af medlemslandenes regeringer har til hensigt at anerkende den såkaldte østtyske demokratiske republik.

Forsvarsminister Rasmus Hansen fremsætter en erklæring om resultatet af undersøgelsen af flyvevåbnets forhold. Af redegørelsen fremgår, at der skal ansættes yderligere 80 udenlandske instruktører, hvorved det samlede antal når op på 120, at der skal knyttes en udenlandsk ekspert til flyvevåbnet som kommitteret, og at oberst Kai Birksted indtil videre ansættes direkte under forsvarsministeren som dennes særlige rådgiver i flyvespørgsmål.

26. – Kongeparret ankommer til Holland på officielt besøg.

Der opnås enighed mellem finansminister Kampmann og tjenestemændenes organisationer om en samlet lønforbedring for statens tjenestemænd på ca. 55 mill. kr. i 1954–55 og ca. 70 mill. kr. i 1955–56. Finansministeren udtaler, at merudgiften for i år ligger i overkanten af, hvad staten uden kompensation kan bære, medens de 70 mill. kr. for næste finansår må foran-

ledige overvejelser med hensyn til skatteudskrivningen.

27. – Finansministeriet meddeler, at der i år vil blive afdraget ekstraordinært 10 mill. dollars på de offentlige dollarlån mod i fjor 26 mill. dollars.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om familiefideikommissers overgang til fri ejendom med 96 stemmer mod 18 (hovedparten af v.); 1 medlem stemmer ikke.

28. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund med 118 stemmer mod 2 (1 v. og 1 rf.), medens 5 medlemmer undlader at stemme.

Vareforsyningsudvalget henstiller til handelsminister Lis Groes, at der ikke fremtidig foretages ændringer i dollarpræmieringsordningen, uden at udvalget først spørges.

Det meddeles fra Thorshavn, at fiskerstrejken, der har varet siden begyndelsen af marts, nu er afblæst.

29. – Der meldes om et antal uidentificerede flyvemaskiner over Øresund. En enkelt af dem er en kort tid over dansk område og svarer ikke på radio- og lyssignaler fra lufthavnen i Kastrup. Såvel flyver- som søværnskommandoen underrettes, og et par natjagere gøres klar i Aalborg, men får ikke ordre til at gå i luften.

Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslag til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning, hvorefter økonomi- og arbejdsminister J. O. Krag fremsætter forslag om at lovfæste forligsmandens mæglingsforslag i slagterikonflikten, der er vedtaget af arbejdsgiverne, men trods ledelsens anbefaling forkastet ved urafstemningen i Dansk Slagteriarbejderforbund. Forslaget vedtages ved 3. behandling med 132 stemmer mod 6 (k.).

30. – Detailpristallet stiger 2 points til 378 (1914 = 100), navnlig som følge af opgang i fødevarepriserne.

## *Maj 1954*

2. – I et foredrag på provinsbankernes årsmøde erklærer nationalbankdirektør Svend Nielsen, at det efter nationalbankens opfattelse, som regeringen deler, er påkrævet, at den danske krone bliver konvertibel på samme tid og i samme omfang som andre vesteuropæiske valutaer. Om valutastillingen oplyser han, at den i april forringedes med 80 mill. kr. mod 40 mill. kr. i marts og mod i alt 60 mill. kr. i de 4 vintermåneder november–februar. Medens nedgangen i vintermånederne kan forklares ved lempelserne i den økonomiske politik, er han tilbøjelig til at tro, at det i de to forårsmåneder er eengangsfænomener – bl. a. ændrede betalingssædvaner –, der har gjort sig gældende, hvorfor udsvingene ikke er så foruroligende, som de umiddelbart ser ud til.

4. – Ifølge et communiqué fra det nordiske udenrigsministermøde i København den 3. og 4. maj har ingen af de på mødet repræsenterede regeringer – Danmarks, Islands, Norges og Sveriges – for tiden til hensigt at anerkende Østtyskland som suveræn stat. Af andre forhandlingsemner nævner communiquet Nordisk Råds rekommendationer, koordinering af de nordiske landes bidrag til international humanitær hjælpevirksomhed, planerne om oprettelsen af et skandinavisk hospital i Korea, i hvilken forbindelse det vedtages at oprette et fælles sekretariat, som tænkes henlagt til Oslo, og en række økonomiske spørgsmål, bl. a. vedrørende O.E.E.C. Der var enighed om også i fremtiden at arbejde for en udvidelse af handelen mellem Øst- og Vesteuropa. Sluttelig nævner communiquet, at der i tilslutning til udenrigsministermødet afholdtes et fællesmøde mellem ministrene og Nordisk Råds præsidium som forberedelse til Nordisk Råds kommende

session i Oslo. I dette møde deltog statsminister Hans Hedtoft.

Det meddeles, at der flere steder i landet er fundet antikommunistiske, på russisk affattede flyveblade.

Folketinget nægter med 112 stemmer mod 5 – 1 medlem stemmer ikke – at fremme en kommunistisk forespørgsel til udenrigsministeren om brintbomben og Indokina.

5. – I anledning af, at en kreds af tjenestemænd forbereder pro forma ægteskaber af lønningsmæssige grunde, udtaler justitsminister Hans Hækkerup i folketinget som svar på et spørgsmål af Hans Hansen (Rørby) (rf.), at han finder den bebudede aktion ganske usømmelig. Han mener imidlertid ikke at have hjemmel til at gribe ind og oplyser, at finansministeriet har til hensigt at udbetale lønning som forsørger til parterne, hvis de opnår separation eller skilsmisse og iøvrigt opfylder lønningslovens betingelser herfor.

Det udenrigspolitiske nævn slutter sig til regeringens standpunkt, at Danmark ikke for tiden har til hensigt at anerkende Østtyskland som suveræn stat.

Den udestående mængde ikke-udtrukne obligationer af statens løbende emissioner forøgedes i april med 21 mill. kr. mod 61 mill. kr. i marts.

7. – Finansminister Kampmann fremsætter i folketinget forslag om midlertidigt løntillæg m. v. til statens tjenestemænd i overensstemmelse med den overenskomst, der er sluttet med tjenestemændenes organisationer.

Folketinget færdigbehandler forslaget om tillæg til lov om „Nordisk Mineselskab A/S", der vedtages med 103 stemmer mod 14, medens 2 medlemmer undlader at stemme.

Ved folketingets 2. behandling af forslaget om ungdomsundervisning vedtages en lang række ændringsforslag. § 3 om forsøgsvis forlængelse af undervisningspligten med 1 år udgår, bestemmelsen om, at unge i alderen 14–18 år skal have ret til en ugentlig frieftermiddag for i vintermånederne at følge dagskoleundervisningen, begrænses til at gælde for de 14- og 15-årige, og ungdomsnævnene får kun indstillingsret, medens kommunalbestyrelserne alene får den bevilgende myndighed.

8. – Forsvarsministeriet udsender en redegørelse for den undersøgelse, der er foretaget i anledning af fremmede flyvemaskiners uanmeldte overflyvning af dansk område natten mellem den 28. og 29. april. Samtidig meddeler udenrigsministeriet, at den amerikanske, den britiske og den sovjetrussiske regering på forespørgsel har oplyst, at intet amerikansk, britisk eller sovjetrussisk luftfartøj den pågældende nat har været over dansk område.

11. – Finansminister Kampmann forelægger i folketinget regeringens udgifts- og skattereform, der omfatter ialt 16 lovforslag. Hovedpunkter i forslagene er:

1) Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrages foruden forsikringspræmier og lønmodtagerfradrag forfalden og betalt kommuneskat (men ikke statsskat) samt et personfradrag, der for statsskattens vedkommende fastsættes til 2500 kr., for sambeskattede ægtefæller det dobbelte. Af det resterende beløb beregnes skatten med en fast procent, men indtægter over en vis grænse skal desuden svare tillægsskat. Erhvervsskatten bortfalder.

2) Børnefradragene afskaffes, og børnetilskuddene ændres, således at de ydes med samme beløb pr. barn uafhængigt af indkomsten.

3) Den amtskommunale bygningsskyld ophæves, og bygningsskylden til staten fikseres indtil 1960, hvorefter skattebeløbet nedsættes med 1/10 ved hver ny ejendomsskyldvurdering.

4) Selskabsbeskatningen forenkles; skatten til kommunerne bortfalder, medens der til staten svares indkomstskat og udbytteskat.

5) Den fælleskommunale udligningsfond ophæves, og de fælleskommunale skatter indarbejdes i statsskatterne. Udligningsfondens formue overføres til „Den kommunale Tilskudsfond", hvori desuden indgår den kommunale tillægsskat. Den nye

fond skal træde i virksomhed i ekstraordinære situationer (krisetilstande i landbruget, stor arbejdsløshed). En vis udligning mellem kommunerne opnås ved en ændret byrdefordeling og mellem deres beboere gennem den kommunale tillægsskat.

6) Der indføres skat af kapitalvinding.

7) Kontrollen med selvangivelserne skærpes, og forbrug af egne produkter skal opføres til detailpris.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om yderligere forlængelse af loven om en dansk besættelsesstyrke i udlandet med 123 stemmer mod 25, medens 1 medlem undlader at stemme.

Handelsminister Lis Groes fremsætter forslag om, at det beløb, indenfor hvilket der kan ydes eksportgarantier, forhøjes fra 250 til 350 mill. kr., og justitsminister Hans Hækkerup foreslår bestemmelserne i retsplejelovstillæget af 1. juni 1945 om et særligt ankenævn ophævet.

12. – Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag til lov om udøvelse af tandlægevirksomhed og foretager derefter 1. behandling af forslaget om midlertidigt løntillæg til statens tjenestemænd. Herunder foreslår Karl Olsen (k.f.) en dagsorden, der opfordrer regeringen til straks at drage omsorg for, at den fra enkelte tjenestemænds side bebudede omgåelse af ægteskabslov og tjenestemandslov forhindres. Finansminister Kampmann udtaler, at han vil stille et ændringsforslag, der gør det muligt at afskære de pågældende, når de lader sig separere eller skille, fra at få udbetalt forsørgertillæg, og dagsordenen vedtages med 112 stemmer mod 8 (k.), medens en dagsorden af Alfred Jensen (k.), der udtaler, at princippet lige løn for lige arbejde bør gennemføres også i statstjenesten, ikke kommer til afstemning. Under debatten om forslaget bebuder finansministeren en strækning af bevillingerne til offentlige arbejder, hvorved der spares ca. 50 mill. kr., deraf halvdelen på militære arbejder. Herved vil der i 1954–55 kunne opnås et overskud på 80 mill. kr., således at der bliver råd til at give tjenestemændene de 55 mill. kr. i indeværende finansår.

13. – Det meddeles, at der ved forhandlinger i København mellem regeringsrepræsentanter for Danmark, Finland, Norge og Sverige er opnået enighed om en overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked. Aftalen skal efter planen træde i kraft den 1. juli.

Indenrigs- og boligminister Kjærbøl fremsætter i folketinget forslag til lov om boligforholdene, der skal afløse den gældende husleje- og boligstøttelovgivning. Det foreslås, at lejen i boliger opført efter marts 1951 ved et tilskud pr. m² bringes ned på niveauet i 1950, og at ejerne af lejligheder bygget før 1940 får ret til at forhøje lejen i 1939 med 5 % straks og derefter hvert år fra 1956 til 1960 med yderligere 5 %. Da de allerede foretagne lejeforhøjelser er inkluderet i den samlede tilladte stigning, bliver den reelle lejeforhøjelse dog kun ca. 15 %. Det gældende opsigelsesforbud opretholdes indtil 1963, for tofamilieshuse dog kun til 1956. Statslån til nybyggeri skal fortsat kunne opnås, men skal forrentes med markedsrente.

I tilslutning til forslag til lov om boligforholdene fremsætter finansminister Kampmann forslag om en udligningsafgift til staten af fast ejendom og socialminister Strøm forslag om godtgørelse for huslejeforhøjelse til alders- og invalideren temodtagere m. fl. Udligningsafgiften vil, når den i 1960 opkræves fuldt ud, indbringe godt 100 mill. kr., og det samlede provenu for tiden til og med 1963 anslås til 620 mill. kr. modsvarende en merudgift til nedbringelse af lejeniveauet på 540 mill. kr. Fra og med 1966 nedskrives afgiften med 10 % hvert femte år, idet det dog er en forudsætning for afviklingen, at lejeniveauet efter 1963 har stabiliseret sig.

Folketinget vedtager enstemmigt ved 3. behandling 10 lovforslag om adgang til domstolsprøvelse af administrativ frihedsberøvelse. Desuden færdigbehandles det radikale forslag om beskatning af frugtplantager, der ligeledes vedtages enstem-

migt, og forslag til lov om ungdomsundervisning m. m., der vedtages med 117 stemmer, medens 4 (rf.) undlader at stemme.

14. – Overenskomstforhandlingerne for land-, mejeri- og skovbrug samt gartneri og planteskoler bryder sammen, idet arbejdsgiverne forkaster en skitse til mæglingsforslag, som har fået arbejderrepræsentanternes tilslutning. Efter henstilling fra regeringen om at gøre et nyt forsøg, udsættes den varslede strejke i 5 dage.

18. – På Danmarks Sparekasseforenings årsmøde fastholder nationalbankdirektør Svend Nielsen sin vurdering af de sidste to måneders stærke nedgang i valutabeholdningen som et eengangsfænomen og udtaler, at denne nedgang overskygger en langtidsbevægelse, der er langt farligere. Dollarbeholdningen har ganske vist hidtil været voksende og udgjorde ved udgangen af april 800 mill. kr., men heraf er der allerede disponeret over ca. 300 mill. kr., og der må regnes med fortsat underskud i E.P.U. og stigende import fra U.S.A. Finansminister Kampmann udtaler, at der fra 1950 til 1952 var en stigning i valutabeholdningen på 650 mill. kr., og heraf var 420 mill. kr. udtryk for bevægelser, hvis årsag ikke direkte har kunnet efterspores. Nu oplever vi bevægelser af samme ubestemmelige art, men med modsat fortegn.

Forligsmandens mæglingsforslag til overenskomster for land-, mejeri- og skovbrug m. m., der anbefales af begge parters forhandlere, følger i hovedsagen de nye overenskomster for industri og håndværk.

Formanden for Tekstilfabrikantforeningen, fabrikant Erik Gravesen, udtaler, at antallet af beskæftigede i tekstilindustrien siden 1951 er gået tilbage med 7000 på grund af en udenlandsk konkurrence, der ofte har dumpingagtig karakter, og at en revision af toldlovgivningen er yderst påkrævet, hvis man vil sikre beskæftigelsen i denne industrigren.

Under folketingets 1. behandling af forslaget om forhøjelse af eksportgarantibeløbet udtaler Hans Rasmussen (s.) på foranledning af Stæhr Johansen (k.f.), at hvor beskyttelse kan gavne og ikke kolliderer med internationale aftaler, bør den gives.

19. – Folketinget foretager 1. behandling af regeringens boliglovforslag.

20. – Udenrigsminister H. C. Hansen fremsætter i folketinget forslag til beslutning om Danmarks medvirken til oprettelse og drift af et skandinavisk hospital i Korea.

Regeringens forslag til en skattereform er til 1. behandling i folketinget, hvor det møder stærk kritik fra venstre og konservative, og også det radikale venstre går imod forslaget om fradragsrettens afskaffelse for statsskattens vedkommende.

Folketingets vareforsyningsudvalg giver tilslutning til, at dollarpræmieringsordningen for biler opretholdes, uændret, medens antallet af tildelingsbiler nedskæres med 50 %, fra 4000 til 2000 pr. kvartal.

21. – Folketinget færdigbehandler forslaget om oprettelse af et pædagogisk institut, der vedtages med 84 stemmer mod 1, medens 31 (v.) undlader at stemme, og forslaget om uddannelse af lærere til folkeskolen, der vedtages enstemmigt med 121 stemmer, idet dog 2 undlader at stemme. Endvidere vedtages ved 3. behandling forslag til lov om værnepligt med 110 stemmer mod 11 (k. og rf.), medens 5 (r.v.) afholder sig fra at stemme.

Folketinget foretager 2. behandling af forslag til lov om arbejderbeskyttelse, efter at der i udvalget er opnået enighed om en deling af loven i tre love (alm. arbejderbeskyttelse, arbejderbeskyttelse for handels- og kontorvirksomhed og arbejderbeskyttelse for landbrug, skovbrug og gartneri).

Motorkommissionen afslutter sit arbejde, der har varet i 7 år, og afgiver betænkning til finansministeren.

22. – Overenskomsten om fælles nordisk arbejdsmarked underskrives.

Visumtvangen for tyskere, der er forsynet med gyldigt pas fra Forbundsrepublikken, ophæves med virkning fra 1. juni.

Den faste voldgiftsret afsiger endelig

kendelse, hvorefter Færoya Fiskimannafelag som bod for den ulovlige strejke skal betale ¼ mill. kr.

23. – Det meddeles, at der mellem Danmark og Schweiz er afsluttet en socialforsikringsoverenskomst.

25. – Folketinget færdigbehandler forslagene om ændring i retsplejelovstillægget (bortfald af ankenævnet) og om folketingets ombudsmand, der begge vedtages enstemmigt, samt forslaget om skolebespisning, der vedtages med 92 stemmer mod 59 (v., k.f. og rf.), medens 1 medlem undlader at stemme.

Folketinget foretager 1. behandling af et af s., v., k.f., r.v. og rf. fremsat forslag om folketingsmedlemmernes vederlag. Vederlaget fastsættes til 16.000 kr. årligt for alle uden hensyn til bopæl plus et skattefrit omkostningstillæg på 4000 kr. for medlemmer med bopæl i København eller indenfor en radius af 45 km fra København, 6000 kr. for medlemmer med bopæl i det øvrige Sjælland og 10.000 kr. for medlemmer med bopæl uden for Sjælland.

26. – Udenrigsminister H. C. Hansen fremsætter en udenrigspolitisk redegørelse i folketinget.

Efter et møde i statsministeriet udtaler statsminister Hans Hedtoft, at regeringen ligesom den foregående regering betragter lægestriden i Klaksvig som et lokalt færøsk anliggende og opfordrer de færøske repræsentanter til at gøre et alvorligt forsøg på at løse spørgsmålet. Såvel lagmanden som de færøske folketingsmænd giver tilsagn herom. Statsministeren meddeler, at han desuden overvejer at sende en uvildig og kyndig mand til Færøerne for på stedet at undersøge sagen og derefter overfor regeringen at redegøre for dens juridiske og faktiske omstændigheder.

Folketinget færdigbehandler forslag om ekspropriation i militære øjemed, der vedtages med 117 stemmer mod 11 (k. og rf.) og forslagene om ændringer i militær straffelov og militær retsplejelov samt om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel. Disse forslag vedtages enstemmigt, idet dog kommunisterne afholder sig fra at stemme om straffe- og retsplejelov.

Forslaget om telefonaflytning vedtages ved 2. behandling med ændringer, der begrænser adgangen til telefonaflytning i forhold til det oprindelige forslag.

27. – Økonomi- og arbejdsminister J. O. Krag udtaler, at regeringen er indstillet på til efteråret at fremsætte lovforslag om nedsættelse af arbejdstiden i landbruget.

28. – Det meddeles, at det amerikanske udenrigsministerium har givet SAS tilladelse til at benytte Los Angeles som endestation på den transarktiske rute via Grønland til Californien.

31. – De danske og svenske medlemmer af det fællesnordiske udvalg for økonomisk samarbejde foreslår, at regeringerne indleder konkrete forhandlinger med henblik på at indføre fælles nordisk marked for 21 undersøgte industribrancher.

Det meddeles, at mæglingsforslaget om overenskomsterne i land-, mejeri- og skovbrug m. m. er vedtaget af begge parter.

Folketinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om midlertidigt løntillæg til statens tjenestemænd.

## *Juni 1954*

1. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag til beslutning om Danmarks medvirken til oprettelse og drift af et skandinavisk hospital i Korea, idet dog 6 (k.) undlader at stemme. Desuden færdigbehandles en lang række lovforslag. Forslag om vederlagsfri undervisning m. m. i de offentlige højere almenskoler vedtages med 96 stemmer mod 36 (v.), forslag om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser (eksportgarantier) med 131 stemmer mod 5 (rf.), forslag om etablering

af en ny færgefart over Store Bælt med 119 stemmer mod 14 (v.) – 3 k.f. undlader at stemme –, forslag til lov om apotekervæsenet og de 3 forslag om arbejderbeskyttelse enstemmigt, forslag om hjælp til værnepligtige med 101 stemmer mod 5 (rf.) – 33 (v. og 2 k.f.) undlader at stemme –, forslag om forsikring af „knallerter" enstemmigt og forslag om telefonaflytning med 122 stemmer mod 6 (k.).

2. – Nationalbankens valutabeholdning er i maj formindsket med 53 mill. kr.

Salgskurserne for de løbende statslån nedsættes med ½ point, for det 10-årige lån dog kun med ¼ point.

Slagteriernes salgsforening meddeler, at repræsentanter for det britiske levnedsmiddelministerium under indledende forhandlinger i København har tilbudt at aftage et ekstra kvantum bacon i det kommende leveringsår, forudsat at afskibningerne bliver mere regelmæssige.

Folketinget færdigbehandler forslaget om farvning af benzin til traktorer og motorbåde, der vedtages med 90 stemmer mod 40 (k.f., r.v. og rf.) – 1 medlem stemmer ikke –, forslaget om folketingsmændenes vederlag, der vedtages med 130 stemmer mod 6 (k.), og forslaget om ændring i lov om anlæg af en motorvej fra Rødby Havn til Storstrømsbroen og om anlæg af en motorvej vest om København samt udbygning af Hørsholmvejen som motorvej, der vedtages enstemmigt, idet dog 31 (v. og k.) undlader at stemme.

Folketinget begynder derefter en udenrigspolitisk debat i tilknytning til udenrigsministerens redegørelse den 26. maj.

3. – Folketinget færdigbehandler følgende lovforslag: forslag til lov om køb på afbetaling, der vedtages enstemmigt med den ændring, at der ikke som vedtaget ved 2. behandling skal kræves en udbetaling på 20 %, hvor betalingsperioden strækker sig ud over 1 år, men kun 15 %, forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven (udvidelse af statens forkøbsret m. v.), der vedtages med 86 stemmer mod 63 (v. og k.f.), forslag til lov om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelser, der vedtages med 132 stemmer mod 19 (r.v., k. og rf.), og forslag til lov om tillægsbevilling for 1953–54, der vedtages med 141 stemmer mod 6 (k.), medens 5 rf. undlader at stemme.

Debatten under 3. behandling af tillægsbevillingsforslaget drejer sig for en væsentlig del om valutasituationen, og statsminister Hans Hedtoft gør rede for de foranstaltninger, regeringen har iværksat for at imødegå valutatabet: nedskæring af de militære og civile anlægsarbejder med 50 mill. kr. og en nedsættelse af antallet af „tildelingsbiler". Han erklærer, at regeringen ikke forbereder importregulering eller lignende restriktioner, men det kan blive nødvendigt at tage finanspolitikken op til revision, og situationen motiverer en ajourføring af toldsatserne ledsaget af et værn mod dumping. Finansminister Kampmann udtaler, at finansåret 1953–54 gav et overskud på 250 mill. kr., og at overskudet i 1954–55 forhåbentlig vil blive 50–150 mill. kr.

Folketinget tager ferie på ubestemt tid. Siden 6. oktober 1953 er der blevet fremsat ialt 180 lovforslag, deraf 163 regeringsforslag og 17 fremkommet ved privat initiativ. Af de fremsatte forslag er 139 endeligt vedtaget (1 regeringsforslag blev under behandlingen delt i 3 selvstændige lovforslag), medens 43 ikke er blevet behandlet til ende eller er bortfaldet.

5. – Ved socialdemokratiets grundlovsfest i fælledparken, hvor også fhv. premierminister Attlee taler, udtaler udenrigsminister H. C. Hansen, at Sovjets grundlæggende politik er uforandret, og derfor er det fortsat nødvendigt at opretholde Atlantpagtens forsvarsberedskab.

8. – Udenrigsminister H. C. Hansen og den amerikanske ambassadør Coe underskriver en overenskomst om Danmarks leverancer i henhold til off shore-programmet.

9. – Økonomi- og arbejdsminister J. O. Krag ankommer til Moskva, hvor han i

spidsen for en stor dansk delegation skal føre forhandlinger om en ny dansk-russisk handelsaftale.

Svangerskabskommissionen afgiver betænkning.

12. – En dansk-finsk handelsaftale for tiden 1. juli 1954–30. juni 1955 indeholder bestemmelser, der skal muliggøre en fortsat nedbringelse af den finske gæld.

I Reykjavik underskrives en dansk-islandsk handelsoverenskomst.

13. – Fhv. statsminister Erik Eriksen udtaler, at venstre i fremtiden intet vil have imod et fælles arbejdsprogram med det radikale venstre, blot det ikke sker på bekostning af samarbejdet med det konservative folkeparti. I anledning af nedgangen i valutareserverne udtaler han, at han tror, at en diskontoforhøjelse vil kunne lære befolkningen, at situationen maner til alvor.

16. – I et møde i det udenrigspolitiske nævn giver forsvarsministeren en redegørelse for regeringens standpunkt til tilbudet fra Canada om at stille et antal luftfartøjer til rådighed for det danske luftvåben.

Fhv. kirke- og trafikminister, folketingsmand Frede Nielsen, afgår ved døden, 63 år gammel.

21. – Det meddeles, at det britisk-skandinaviske økonomiske udvalg (UNISCAN) på sit 11. møde i København i dagene 18. og 19. juni bl. a. har gennemgået de nødvendige betingelser for etablering af et mere omfattende handels- og betalingssystem.

22. – Nationalbanken meddeler, at den fra og med den 23. juni forhøjer diskontoen fra 4½ til 5½ %. Statsminister Hans Hedtoft udtaler, at diskontoforhøjelsen, som må ses på baggrund af den uheldige valutaudvikling, er foretaget i forståelse med regeringen og i den foreliggende situation må betragtes som et rigtigt skridt for at bevare ligevægt i dansk pengevæsen.

23. – Udenrigsminister H. C. Hansen udtaler i anledning af U.S.A.s henvendelse om tilladelse til at standse og undersøge handelsskibe i rum sø for i givet fald at beslaglægge våben til Guatemala, at Danmark ikke kan akceptere en sådan kontrol med handelsskibsfarten.

De københavnske banker forhøjer udlånsrenten og genindfører indlån på 9 måneders opsigelse (til 4½ %), der afskaffedes efter diskontonedsættelsen i september 1953.

Landbrugsrådets præsident, Hans Pinstrup, angriber diskontoforhøjelsen og siger, at den direkte beskatning bør nedsættes meget væsentligt og erstattes med forbrugsafgifter, hvis virkninger holdes uden for pristallet.

25. – Den engelske luftmarskal Sir Hugh Saunders erklærer sig villig til at påtage sig hvervet som kommitteret ved opbygningen af det danske luftvåben – foreløbig for en periode af 9 måneder.

I Forum åbnes en udstilling af varer fra Sovjetunionen.

I en dansk-czekoslovakisk vareudvekslingsaftale for tiden 1. juni 1954–31. maj 1955 er der fastsat danske eksportkontingenter til et beløb af ca. 22.5 mill. kr. og czekoslovakiske eksportkontingenter til et beløb af ca. 25 mill. kr. Aftalen tager sigte på at skabe større balance i samhandelen end under den foregående aftale, da Danmark eksporterede for 65 mill. kr., men kun importerede for 15 mill. kr.

29. – Økonomi- og arbejdsminister J. O. Krag, der har ledet den danske handelsdelegation i Moskva, udtaler efter sin hjemkomst, at det principielle grundlag for en udvidelse af samhandelen med Sovjetunionen er i orden, men spørgsmålet om dækning af det danske eksportoverskud har endnu ikke fundet sin løsning.